

Sygn. akt III UK 92/14

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania W. W.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.
o przyznanie emerytury ,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 3 grudnia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 stycznia 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 23 stycznia 2014 r., po rozpoznaniu apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. od wyroku Sądu Okręgowego w G. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 maja 2013 r., zmieniającego decyzję organu rentowego z dnia 8 lutego 2013 r. o odmowie ustalenia W. W. prawa do emerytury i przyznającego mu prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2013 r., zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie ubezpieczonego od zaskarżonej decyzji.

Sąd Apelacyjny nie podzielił istotnych ustaleń Sądu Okręgowego ani rozważań prawnych w zakresie, w jakim Sąd pierwszej instancji zaliczył ubezpieczonemu do ogólnego stażu pracy okres od 13 lipca 1971 r. do 30 listopada 1972 r. w Rejonowym Przedsiębiorstwie Melioracyjnym w G., ponieważ na

podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie sposób ustalić, aby ubezpieczony rzeczywiście w tym spornym okresie świadczył pracę w tym przedsiębiorstwie. Z jedyne go dokumentu o wykonywaniu przez ubezpieczonego pracy w spornym okresie, tj. kserokopii z rejestru pracowników sezonowych z lat 1971-1972 r. z wpisem dotyczącym ubezpieczonego z dnia 13 lipca 1971 r. wynika, że ubezpieczony rozpoczął tę pracę w dniu 13 lipca 1971 r. Równocześnie na podstawie tego dokumentu w żadnym razie nie da się ustalić, do kiedy faktycznie tę pracę wykonywał. W tej kwestii zeznania powołanych świadków „obarczone są znacznym stopniem ogólnikowości i wskazują na ich niewiedzę, co do rzeczywistego okresu zatrudniania ubezpieczonego”. Wobec braku innych dowodów pozwalających na dokładne określenie czasookresu spornego zatrudnienia w okresie nie było podstaw do zaliczenia go pracy do ogólnego stażu pracy ubezpieczonego. W konsekwencji ubezpieczony nie wykazał spełnienia zasadniczej przesłanki koniecznej do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. osiągnięcia 25 lat ogólnego stażu pracy. Dlatego w dacie zaskarżonej decyzji nie przysługiwało mu prawo do emerytury w wieku obniżonym. W konsekwencji niecelowe było prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia, czy przez okres co najmniej 15 lat stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę w warunkach szczególnych, nawet bowiem wykazanie takiej okoliczności nie miałoby wpływu na osąd sprawy.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony zarzucił naruszenie: 1/ art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez rażące przekroczenie uprawnień dotyczących dokonywania oceny wiarygodności i mocy dowodów w sprawie oraz ustalenia stanu faktycznego, 2/ art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia nieodpowiadającego wymaganiom tego przepisu oraz brak przekonującego i spójnego wyjaśnienia przyczyn zmiany stanu faktycznego ustalonego przez Sąd Okręgowy, 3/ art. 385 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie oraz art. 386 § 1 k.p.c. przez jego bezzasadne zastosowanie, polegające na uwzględnieniu apelacji w sytuacji, kiedy podlegała ona oddaleniu jako bezzasadna, 4/ art. 382 k.p.c. polegające na poczynieniu - wbrew dowodom z

zeznań świadków i skarżącego, ustalenia, że skarżący nie udowodnił pracy w spornym okresie, 5/ art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) polegające na zmianie wyroku Sądu pierwszej instancji, w sytuacji gdy skarżący na dzień wejścia w życie tej ustawy spełnił wszelkie przesłanki do przyznania emerytury w wieku obniżonym.

Zdaniem skarżącego, „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ponadto w niniejszej sprawie zachodzi konieczność wyznaczenia w ramach postępowań z zakresu ubezpieczeń społecznych jasnych i precyzyjnych granic w przedmiocie dopuszczalności i gradacji wiarygodności dowodów z zeznań świadków w celu wykazania nieudokumentowanych okresów składkowych z przebiegu ubezpieczenia”.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie nadawała się do przyjęcia jej do rozpoznania. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania oparto na przesłance oczywistego uzasadnienia skargi, wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność wymaga wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na ich oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez wnikania w szczegóły sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274), co jest możliwe wtedy, gdy kwalifikowane naruszenie podstaw skargi kasacyjnej nie wymaga dokonywania ponownej lub pogłębionej analizy prawnej lub prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, LEX nr 898439 a także postanowienie tego Sądu z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318). Oznaczało to, że

wniosek skarżącego o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej byłby uzasadniony tylko wtedy, gdyby zaskarżone orzeczenie było ewidentnie sprzeczne z obowiązującymi standardami orzekania i zostało wydane po dokonaniu oczywiście błędnej wykładni lub wadliwego zastosowania prawa, jeżeli wady te byłyby widoczne *prima facie* („na pierwszy rzut oka”), tj. bez wnikania w szczegóły sprawy i bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawniczej zebranego w sprawie materiału dowodowego. W ocenie Sądu Najwyższego, zaskarżone orzeczenie nie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą już dlatego że wyjaśnienie wskazanych w skardze okoliczności wymagałoby ponownej weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się spod weryfikacji kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Wprawdzie można oprzeć ten środek zaskarżenia na naruszeniu przepisów postępowania (jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy), ale podstawą taką nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Z tych względów powołany w skardze art. 233 k.p.c., który określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających procesową podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 w związku z art. 398³ § 3 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405; z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, LEX nr 1222170).

Z kolei wskazany w podstawie skargi zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach sprawy, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji całkowicie uniemożliwia weryfikację toku wyводу, który doprowadził do wydania zaskarżonego wyroku orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNAPiUS nr 15, poz. 352; z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, LEX nr 590229). Takich zaś zarzutów nie można postawić zaskarżonemu wyrokowi Sądu Apelacyjnego. W konsekwencji

nietrafny okazał się procesowy zarzut naruszenia art. 382 k.p.c., który ma naturę „ogólnej dyrektywy, wyrażającej istotę postępowania apelacyjnego” i co do zasady nie stanowi samodzielnej podstawy kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II CSK 357/11, LEX nr 1133804). Jego powołanie w podstawie skargi kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) byłoby usprawiedliwione tylko wtedy, gdyby skarżący wykazał, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie nie uzupełnił postępowania dowodowego albo pominął zebrany materiał dowodowy, jeżeli takie uchybienia mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Z reguły potencjalny kasacyjny osąd takiej podstawy skargi wymagałby postawienia zarzutu pogwałcenia dyspozycji art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., którego w skardze kasacyjnej zabrakło (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999 nr 9, poz. 146). Natomiast ocena dowodów niezgodna z oczekiwaniami strony nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 382 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010 r., II UK 98/10, OSNP 2012 nr 1-2, poz. 20).

Wbrew zarzutom skargi w wymienionym zakresie, Sąd Apelacyjny należycie rozważył okoliczności sprawy i wystarczająco uzasadnił, dlaczego nie zaliczył skarżącemu do ogólnego stażu spornego okresu pracy od 13 lipca 1971 r. do 30 listopada 1972 r., podkreślając, że ustalenie prawa do świadczenia z ubezpieczenia lub też określenie jego wysokości wymaga przedstawienia dowodów precyzyjnych, jednoznacznych i pewnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 stycznia 1998 r., II UKN 440/97 – LEX nr 34199 oraz z dnia 22 listopada 2001 r., I PKN 660/2000 - LEX nr 54095). Tymczasem skarżący próbował sporny okres pracy udowodnić zeznaniami świadków, którzy nie potwierdzili w sposób niebudzący wątpliwości twierdzeń skarżącego o jego pracy w spornym okresie, skoro ich zeznania zostały ocenione jako obarczone znacznym stopniem ogólnikowości, co wskazywało „na ich niewiedzę” co do rzeczywistego zatrudnienia ubezpieczonego w spornym okresie. Ze względu na szczególny charakter prawa do wcześniejszej emerytury nieprecyzyjne zeznania świadków nie stanowiły dowodu wykonywania pracy w całym spornym, ponieważ nie miały potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej, w tym w kserokopii z rejestru pracowników sezonowych z lat 1971-1972 r. Nadto sam skarżący przy ubieganiu się o rentę z tytułu niezdolności do

pracy - w 1995 r. ani w sprawie o ustalenie kapitału początkowego w 2003 r. nie wskazał na zatrudnienie w spornym okresie, co łącznie dyskwalifikowało twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.